

Afgørelser – Reg. nr.: 01100.00

Fredningen vedrører: Ved Volden, Fredericia

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   05-10-1948

Fredningsnævnet   13-09-1947

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U d s k r i f t

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

Aar 1948, den 5. Oktober, afsagde Overfredningsnævnet paa Grundlag af mundtlig og skriftlig Votering følgende

K e n d e l s e

i Sagen Nr. 771/47 vedrørende Fredning af en Parcel af Ejendommen Matr. Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde.

I den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsradsreds den 13. September 1947 afsagte Kendelse hedder det:

"Ved Henvendelse af 26. September 1946 har Danmarks Naturfredningsforening for Nævnet indbragt Forslag om, at der i Medfør af Lov Nr. 140 af 7. Maj 1937 paalægges en Del af den Fredericia Kommune tilhørende ubebyggede Parcel Matr. Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde Servitut, om at Arealet ikke maa bebygges, og at det ikke maa beplantes paa en saadan Maade, at Udsigten til Fredericias Volde, hvortil Arealet grænser, gaar tabt eller forringes.

Fredericia Kommune har protesteret mod Paalæggelse af saadan Fredningsservitut.

Danmarks Naturfredningsforening og dennes Lokalkomite har til Støtte for Forslaget næst efter at henvise til Voldenes store historiske Betydning anført Betydningen af, at Passanter ad Hovedfærdselsvejen til Fredericia straks ved Ankomsten til Byen mødtager det betagende Indtryk af Voldanlægget, som det netop her er muligt at faa.

Naturfredningsraadet har udtalt sig til Gunst for Fredningsforslaget og har bl.a. anført, at Voldene til Stadighed bør danne et naturligt Bælte uden Bebyggelse mellem den gamle By og det voksende Byomraade udenfor Voldene, et Bælte af allerstørste sundhedsmæssige og æstetiske Betydning. Raadet har end videre henvist til Voldenes enestaaende Karakter og deraf flydende Betydning som Turistaktiv og til, at der netop det paagældende Sted gives Mulighed for Trafikanter til at modtage det rette Indtryk af Anlægget.

Foreningen til gamle Bygningers Bevaring har ligeledes støttet Fredningsforslaget med Henvisning til den Forringelse, der ellers vil ske i hele Voldanlæggets Virkning.

Endelig har Nationalmuseet, der fører Tilsyn med det legalt fredede Voldterræn, anbefalet Forslaget under Henvisning til, at dette maa ses som en Videreførelse af den hidtidige Værnen

om Voldene, som har vist sig at være af overordentlig Betydning ogsaa for Byen som Turist- og Kongresby.

Fra Fredericia Byraads Side er gjort gældende, at Spørgsmaalet om Omfanget af Fredningen af Voldene er afgjort ved omhyggelige Forhandlinger mellem Byraadet og Nationalmuseet, og Resultatet er bl.a. blevet, at det her omhandlede Areal er unddraget Fredning, saaledes at Kommunen har Ret til frit at disponere over det. Kommunen har stedse været imødekommende i dette Forhold, og det er derfor ^{kun} rimeligt, at den frit og med Sikkerhed kan træffe sine Dispositioner over de frie Arealer, uden at skulle være udsat for, at der rejses nye og uforudselige Hindringer. Der er nu indenfor Byraadet fremkommet Plan om Regulering af det paagældende Kvarter. Herved er det omhandlede Areal tænkt inddraget i en Bebyggelse af forretningsmæssig Art. Man har tænkt sig, at der her skulde skabes et Forretningskvarter, hvortil Beliggenheden maa anses for gunstig, og der vil herved kunne bibringes Trafikanter det rette Indtryk af Byen ogsaa som Forretningsby. Da Voldene ligger frit ud til Gaden paa den resterende Strækning til Byporten, vil Trafikanterne alligevel faa Udsynet til Voldene, og der er herved taget behørigt Hensyn ogsaa til dette Forhold. Byen har altid med Pietet vaaget over Voldanlægget og erkendt detses Værdi baade for Almenheden og for Byen selv, og Byraadets Opfattelse er, at der ikke ved den tænkte Bebyggelse, der paa selve Arealet iøvrigt kun er tænkt som ret lav Bebyggelse, vil ske nogen Forringelse af Voldanlæggets Karakter eller Virkning.

Et ikke ubetydeligt Mindretal indenfor Fredericia Byraad har dog tilkendegivet den Opfattelse, at Arealet bør fredes som foreslaet, og at der desuagtet vil være Mulighed for at skabe et tilfredsstillende Forretningskvarter paa de omgivende Arealer.

Fredericia Volde, der er anlagt i Midten af det 17de Aarhundrede, er et velbevaret, monumentalt historisk Mindesmærke, uden Sidestykke her i Landet. Der er ydet betydelige Ofre saavel fra Statens som fra Fredericia Kommunes Side for at bevare Voldene, og de er af Byens Indbyggere stedse omfattet med Pietet.

Efter at Voldanlægget af Staten var overdraget til Fredericia Kommune, blev Arealet fredlyst i 1917, og Nævnet finder Grund til at fremhæve, at der fra alle Sider er udtalt Anerkendelse af den nænsomme og pietetsfulde Maade, hvorpaa Fredericia Kommune har røgtet og fremdeles røgter den Kommunen paalagte store og byrdefulde Opgave at værne om det storslaaede og betydningsfulde Mindesmærke, og af at Kommunen ved sine paa Byens Udvikling sigtende Dispositioner tillige har haft denne Opgave med i Overvejelserne.

Efter at Lov Nr. 140 af 7. Maj 1937 om Naturfredning er traadt i Kraft, maa Voldanlægget anses for lovgalt fredet i Henhold til Lovens § 2 som jordfast Fortidsminde. Ifølge denne Lovbestemmelse bestemmes Grænserne for det fredede Omraade

af Nationalmuseet. Ved en Overenskomst af 30. November 1938 mellem Nationalmuseet og Fredericia Kommune er der truffet Bestemmelse om Fredningens Afgrænsning, bl.a. paa det paagældende Sted, og efter denne Overenskomst maa Grænsen for den legale Fredning anses fastlagt, saaledes at hele det her omhandlede Areal ligger udenfor, og det er saaledes med Rette af Fredericia Kommune hævdet at Arealet har været Kommunens frie Disposition undergivet, og at Kommunen har haft Føje til at gaa ud fra, at den tilsynsførende Myndighed Nationalmuseet var indforstået med en eventuel Bebyggelse af det Areal, der nu ønskes belagt med Servitut om Byggeforbud. Ud fra denne Forudsætning maa Sagen afgøres, saaledes at Fredning kun kan ske ved ny frivillig Overenskomst eller ved Kendelse.

Landevejene fra Vejle og Kolding, der samles udenfor Fredericia, fører fra Vest ind til Byen og danner Hovedadgangsvejen dertil ligesom Færdselen fra Jernbanestationen til Byens Indre foregaar ad denne Vej, og det omhandlede Areal, der er en Del af Fæstningens Glacis, er beliggende op til denne Vej som et point de vue for denne.

Nævnet er med Hensyn til Spørgsmaalet om Fredningsforslaget delt i et Flertal af 2 Medlemmer og et Mindretal af 1 Medlem.

Flertallet udtaler:

Idet Flertallet er af den Opfattelse, at et Mindesmærke som Fredericia Voldanlæg virker ikke alene ved sine Detailler, men ogsaa ved sin magtfulde monumentale Helhed, maa det anse det for principielt rigtigt, at Voldanlægget eller saa store Dele af dette som muligt ligger frit for Udsynet fra de omgivende offentlige Veje, og det bør ialtfald ske her, hvor Arealet ligger ud til den meget stærkt trafikerede Adgangsvej til Byen, og hvor det kommer til at danne denne point de vue for denne Hovedindfaldsvej. En Frilæggelse af Arealet vil bevirke, at der gives Billedet af Voldterrænet en Dybde og Rummelighed, der maa virke betagende paa Beskueren.

Som Følge heraf og under Hensyn til, at det efter de Nævnet forelagte Oplysninger maa anses for muligt paa de omgivende Arealer at skabe et Forretningskvarter af det ønskede Omfang og Virkning, saaledes at det maa antages, at en Fredning ikke paa afgørende Maade vil hindre Byens Udvikling, skønner Flertallet, at den omhandlede Udsigt bør bevares, og stemmer for, at Begæringen om Fredning tages til Følge i Henhold til Fredningslovens § 1 Stk. 2 og § 2, saaledes at Arealet saaledes som det er afgrænset paa det som Bilag 11 fremlagte Kort ikke maa bebygges eller tilplantes med høj Beplantning, i hvilken sidstnævnte Henseende det findes mest hensigtsmæssigt at bestemme, at eventuel Beplantning kun maa foretages efter Godkendelse af Nationalmuseet, og at den nuværende Beplantning nedbringes til en Højde, som Nationalmuseet maatte bestemme.

Mindretallet er enig med Flertallet i dettes Opfattelse af, at Voldanlægget i størst mulig Udstrækning bør holdes frilagt for Udsyn fra offentlig Vej, men finder dels, at en ret lav Bebyggelse paa det omhandlede Areal ikke vil forringe Virkningen af Voldanlægget, dels, at det stærke Indtryk af Voldene vil modtages af Passanterne, naar de kommer nogle faa Meter længere frem, og dels, at den planlagte Beby

gelse ved Vesterport er af saa stor Betydning for Byen, at den ikke bør begrænses. Mindretallet stemmer derfor for, at Fredningsforslaget nægtes Fremme.

Der vil være at afgive Kendelse i Overensstemmelse med Flertallets Stemmegivning.

Der er af Fredericia Kommune fremsat Krav om en Erstatning paa 40000 Kr. for Fredningens Gennemførelse.

Arealets Størrelse er ikke nøjagtigt opmaalt, men er anslaaet til ca. 1000 m².

Kommunen har i sin Tid haft et Tilbud paa Grunden, der dog paa dette Tidspunkt var noget større, paa 60000 Kr.

Da Grundens Beliggenhed bevirker, at den ikke kan sammenlignes med andre Arealer, har Nævnet ikke noget Sammenligningsgrundlag, men i Betragtning af, at Arealet paa Grund af sin Beliggenhed skønnes at ville være af meget betydelig Værdi som Byggegrund, og da Kommunen hverken ved Servitutpaalæg eller paa anden Maade vilde være hindret i at lade Grunden udnytte ogsaa til høj Bebyggelse, finder Nævnet ikke den forlangte Erstatning upassende, hvorved ogsaa maa henses til, at det maa forudses, at Kommunen vil faa Udgifter til at holde Arealet i en passende Tilstand, og Erstatningen fastsættes derfor til 40000 Kr.

Da Fredningens Gennemførelse medfører en betydelig Udgift, og da Sagen skønnes at have Betydning for hele Landet, bestemmes, at Statskassen skal udrede to Trediedele af Erstatningen, medens Fredericia Kommunekasse udreder en Trediedel.

Denne Kendelse vil være at tinglyse som Hæftelse paa Matr. Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde forud for Pantegæld og andre ikke lovbestemte Hæftelser.

Paataleretten tillægges Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådskreds og Nationalmuseet hver for sig."

Kendelsens Konklusion er saalydende:

"Den Del af Ejendommen Matr. Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde, der er indtegnet paa det som Bilag 9 under Sagen fremlagte Kort, maa ikke bebygges. Den paa Arealet nu værende Beplantning skal, saafremt Nationalmuseet maatte forlange det, nedbringes til en af Nationalmuseet fastsat Højde. Beplantning af Arealet maa kun ske med Nationalmuseets Godkendelse.

Denne Bestemmelse vil være at tinglyse som Hæftelse paa Matr. Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde forud for Pantegæld og andre ikke lovbestemte Hæftelser.

Paataleretten tilkommer Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådskreds og Nationalmuseet hver for sig.

I Erstatning for Servitutpaaløget betales til Fredericia Kommune som Ejer af Ejendommen 40000 Kr., hvorefter to Trediedele udredes af Statskassen og en Trediedel af Fredericia Kommunekasse."

Sagen er i Medfør af Naturfredningslovens § 19, 2. Stk. forelagt Overfredningsnævnet, hvorhos Kendelsen er indført af Ejendommens Ejer Fredericia Byraad."

Overfredningsnævnet har den 5. Juli 1948 besigtiget

det fredede Areal og forhandlet med Repræsentanter for Byrådet, Nationalmuseet og Danmarks Naturfredningsforening.

Da Overfredningsnævnet kan tiltræde det af Fredningsnævnets Flertal anførte, vil Kendelsen være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s:

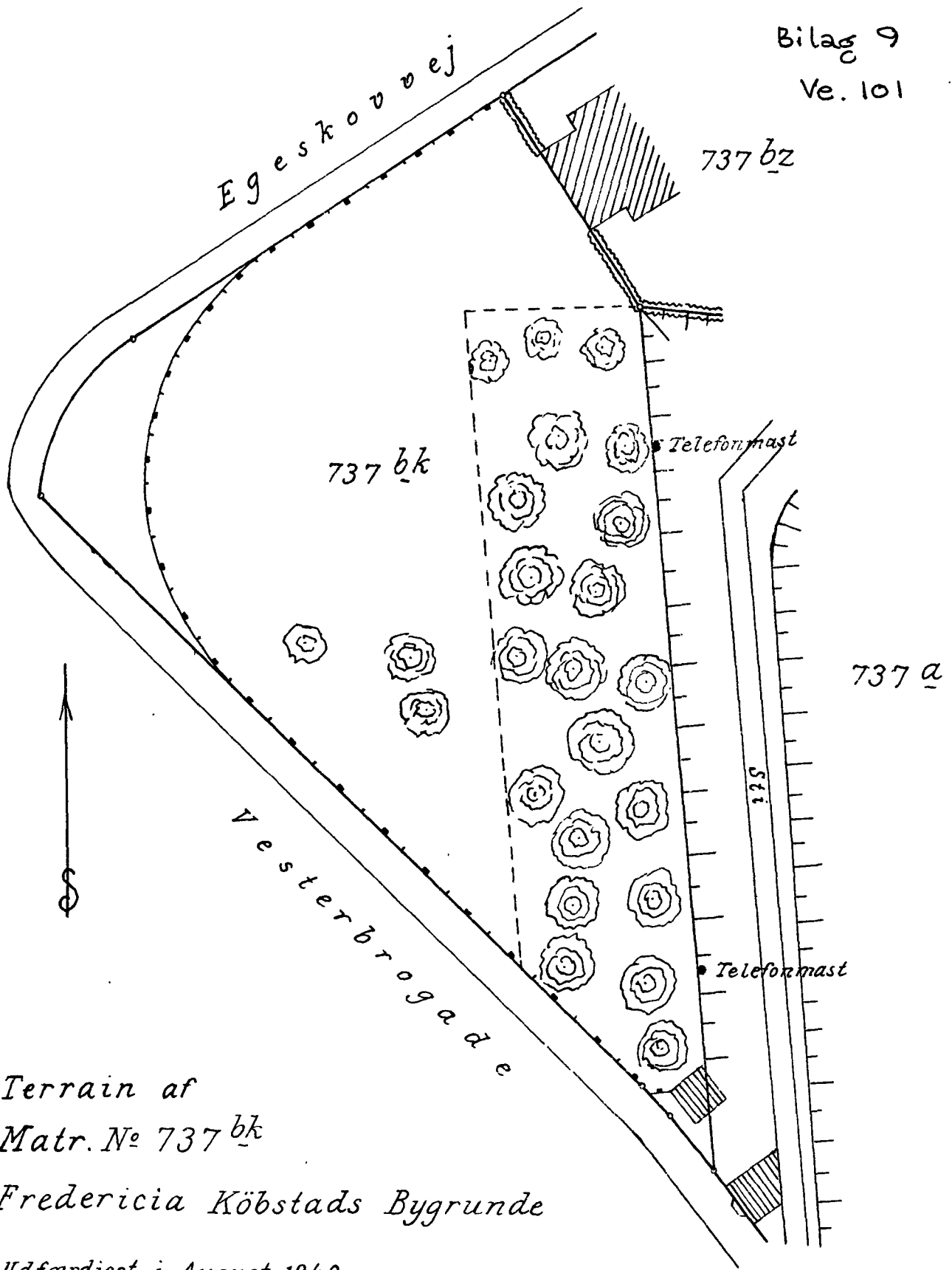
Den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådsreds den 13. September 1947 afsagte Kendelse vedrørende Fredning af en Parcel af Ejendommen Matr.Nr. 737bk af Fredericia Købstads Bygrunde stadfæstes.

Et Kort betegnet som Bilag 9 visende Parcellen er vedhæftet nærværende Kendelse.

I Erstatning tillægges der Fredericia Kommune 40000 Kr., hvoraf $\frac{2}{3}$ eller 26.666,67 Kr. udredes af Statskassen og $\frac{1}{3}$ eller 13.333,33 Kr. af Fredericia Kommunekasse.

P.O.V.

Poul Andersen. ,

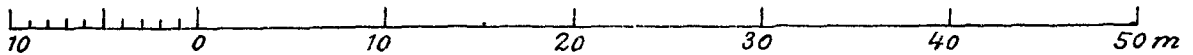

Terrain af
 Matr. No 737 bk
 Fredericia Købstads Bygrunde

Udfærdiget i August 1948

S. Halling Engelsen
 Landinspektør

Maalforhold 1:400

FREDNINGSNÆVNET>

13/9-47

U d s k r i f t

af

K E N D E L S E

afsagt af Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådskreds den 13. September 1947.

Ved Henvendelse af 26. September 1946 har Danmarks Naturfredningsforening for Nævnet indbragt Forslag om, at der i Medfør af Lov Nr. 140 af 7. Maj 1937 pålægges en Del af den Fredericia Kommune tilhørende u-bebyggede Parcel Matr. Nr. 737 ~~1/2~~ af Fredericia Købstads Bygrunde Servitut om, at Arealet ikke må bebygges, og at det ikke må beplantes paa en saadan Maade, at Udsigten til Fredericia Vold, hvortil Arealet grænser, gaar tabt eller forringes.

Fredericia Kommune har protesteret mod Påleggelse af saadan Fredningsservitut.

Danmarks Naturfredningsforening og dens Lokalkomite har til Støtte for Forslaget med Hensyn til Voldens store historiske Betydning anført Betydningen af, at Passagen ad Hovedgadesvejen til Fredericia straks ved Ankomsten til Volden bebygges og beplantes af Voldanlaget, som det set her er vist på Billedet.

Naturfredningsrådet har udtalt sig til Gavn for Forslagsforslaget og har bl. a. anført, at Volden har Stillehed og en saadan et naturligt Billede uden Bebyggelse mellem den gamle By og det nye Byområde uden for Voldens, som er af almindelig Interesse for den offentlige Mening. Rådet har endvidere henvist til Voldens særlige Karakter og deraf flyvende Betydning som Turistaktivitet og til, at der ved et saadant gældende Sted gives Mulighed for Trafikster til at modtage det rette Indtryk af Anlaget.

Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse har ligeledes støttet Fredningsforslaget med Henvielse til den Forringelse, der ellers vil ske af hele Voldanlagets Virkning.